

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Distinctio decimaoctaua.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

oppositum finis, quare nec auersio à fine, veruntamen ex consuetudine talis interruptionis & disuersione cōuersionis ad Deum minuitur habitus quæ erat in nobis causa ex frequenti cōuersione ad Deū, sed nō habitus propter causam predictā. In hoc sensu loquitur Aug. qui dicit minus te amat qui tecum aliquid amat quod nō propter te amat. In eodem sensu accipiendū est quod ibidē dicit Aug. quod venenū charitatis est cupiditas. Constat enim quod nō loquitur de mortali cupiditate, sed loquitur de veniali quæ sicut est maior & minor, sic plus & minus minuit charitatem quo ad feruorē actus, sed non quo ad essentiam habitus, quantumvis aliqui dicant quod talis cupiditas contrariatur charitati, & eam minuit, quod satis est mirabile: quia contraria nunquam possunt simul stare. Ipsi autem ponunt talem cupiditatem manere cum charitate.

25 Ad aliud cum dicitur quod id quod à principio, &c. dicendum est quod veniale peccatū vnum vel multa nō facit quod à principio minor charitas detur, nisi quia facit quod conatus voluntatis sit minus intensus, & secundum eius proportionem datur charitas de congruo vt dictum fuit supra. Similiter cum in peccatis venialibus non sit æquæ intensus conatus, feruor & intensio actus charitatis minuitur per peccata venialia, sed nō minuitur charitas, quia charitas nunquam minuitur nisi per demeritum nō solum de cōdigno, licet detur à principio propter solum meritum de congruo, quia cōgruum est quod conatu existente intensiore intentior charitas detur, ideo quia per peccatum veniale talis intensio remittitur, congruum est vt minor charitas detur, sed diminutio feruoris actus charitatis non meretur de cōdigno diminutionem eius, alioquin per multa peccata venialia mereremur de cōdigno eius corruptionem quod est impossibile, propter quod per talem diminutionem feruoris actus nō minuitur charitas quo ad essentiam habitus.

26 Ad aliud dicendum quod aliquis potest dici charus deo tripliciter. Vno modo denominatione intrinseca ab habitu inhærente, & sic qui sunt in equali charitate sunt æquæ chari Deo quantumcumque vnus peccat venialiter, & alter non. Alio modo dicitur aliquis charus Deo denominatione extrinseca, scilicet à Deo diligente, & sic omnes dilecti à Deo sunt æquæ ei chari, siue habitus charitatis sit in eis æqualis siue non, quia dilectio Dei non recipit magis & minus. Tertio modo dicitur aliquis charus Deo denominatione extrinseca ab effectu proprio, Deus enim dicitur illos diligere quibus aliquod donū propriat & illos odire quibus propriat pœnā, & sic duo existētes in equali charitate quorum alter peccat venialiter alter non, sunt æqualiter à Deo dilecti quantum ad præmium essenziale quod respondet charitati, sed inæqualiter quantum ad præmium accidentale seu quantum ad dilationē præmii essentialis, quia decedens in charitate sine aliquo peccato veniali statim præmiabitur, sed discedens cum veniali non statim præmiabitur, sed punietur pro illo veniali ratione eius punitionis potest sibi aliquo modo dici Deus iratus.

DISTINCTIO XVIII. Diuisio literæ Magistri in generali & speciali.

Præterea diligenter considerandum. Superius Magister determinauit de processione Spiritus sancti, hic verò inquirat nomen quod cōpetit ei secundum modum suæ processionis, vnde specialiter in ista distin. tractatur quomodo nomen doni conueniat Spiritui sancto. Et diuiditur in tres partes. Primò inquirat, vtrum Spiritus sanctus eadem ratione dicatur donum & datum, & obicit ad vtranque partem. Secundò soluit. Tertio mouet quæstionem incidentem. Secunda ibi, ad quod dicimus. Tertia ibi, post hoc quæritur. Secunda istarum diuiditur in tres partes. Primò ostendit differentiam inter donum & datum ex parte proprietatis importatæ per nomē. Secundò ex parte originis. Tertio ex parte dati. Secunda ibi, & notandum. Tertia ibi, & secundum hoc quod sempiternè. Cuilibet istarum partium adiungit vnam quæstionem & soluit. Et in hoc terminatur sententia & diuisio Magistri in generali.

2 IN SPECIALI sic procedit: Et quærit primò, vtrum Spi. sanctus eadē ratione dicatur donum & datū.

Et arguitur primò quod sic per Aug. quia à datione dicitur donum & datum. Deinde opponit in contrariū, quia donum dicitur ab æterno: Datū verò ex tempore. Postea respondet Magister assignans vtranque differentiam inter donum & datum: & dicit quod Spi. sanctus alia ratione dicitur donum, & alia ratione datū: quia ex proprietate relationis quam habuit ab æterno dicitur donum, nō autem datū: quia ab æterno fuit donabilis, & ab æterno per modum doni processit à patre & filio: Sic enim Spi. sanctus esse donum Dei, est procedere à patre & filio sicut natum esse est filii esse à patre. Et hoc confirmat auctoritate Aug. ab illa enim proprietate donum dicitur, à qua proprietatem sumitur nomē doni. Nomen autem dati sumitur ex actuali donatione: vnde ab æterno dicitur donum, quia donabilis, à tempore verò dicitur datū, quia datur. Erat autem donabilis ab æterno nobis, qui futuri eramus in tempore, & non quia donatus à patre & filio, vt econuerso. Quærit etiam cum filius fuerit nobis donabilis ex tempore, quare non dicitur donum. Et respondet, quod licet donabilis fuerit, non tamen ex modo suæ processionis quæ est generatio, habuit istā donabilitatem. Postea assignat aliam differentiam inter donum & datum, quia Spi. sanctus à processione æterna habet quod sit donum, non quod sit datum: vnde Spiritui sancto esse donum, est à patre & filio procedere: vnde dicit quod sicut Spi. sanctus ex processione sua æterna accipit vt sit ita etiā vt donum sit, sed ex eo quod datur non habet vt sit, nec etiam vt donum sit, quia ab eodem habet esse & esse donum: & filius quomodo nascēdo habet vt filius ita habet vt sit. Sed tūc quæstio est, quia, vt dicit Aug. pater non est ex eo Deus quo pater: nec filius eo est filius quo Deus. Et respondet quod non eodem formaliter est filius & est, sed originaliter: & Spi. sanctus est eodem originaliter donū & deus: quia per suā processionē habet quicquid habet essentiam scilicet & relationem. Et concludit quod nomē doni respondet æternæ processionis, nomē dati temporali. Postea quærit aliam differentiam inter donum & datum: quia Spi. sanctus secundum quod donum refertur ad patrem & filium, à quibus procedit secundū quod datur, refertur ad dantē & ad eos quibus datur. Postea ponit differentiam inter spiritum hominis & Spi. sanctum: dicens, Spiritus enim hominis dicitur noster, quia per illum sumus, sed Spi. sanctus dicitur noster, quia nobis datur. Subdit etiam quod nomina quæ important respectum alia principaliter recipiunt additionem horum pronominū, meum, nostrum. Alia verò quæ imponuntur à proprietate æterna non recipiunt horum additionē vnde non dicitur filius noster, sed spiritus noster. Vltimò quærit cum datum refertur ad dantem & Spi. sanctus datur à se, vtrum possit dici referri ad se: cuius quæstionis solutionem differt vsque ad tractatum in quo agitur de his quæ relatiuè Deo conueniunt, Et in hoc habetur sententia in speciali.

QVÆSTIO PRIMA.

Vtrum in diuinis donum sit aliquid essenziale, an notionale.
Tho. 1. q. 98. ar. 1.

Circa distinctionem istam quærentur tria. Primum est, vtrum donum in diuinis sit aliquid essenziale, an notionale, videtur quod sit essenziale: quia nullum notionale conuenit essentiali sed esse donum conuenit essentiali secundum Hilar. 7. de Trin. qui dicit quod essentia est donum quod datur filio à patre.

2 Item quicquid intelligitur in diuinis exclusa distinctione personarum est essenziale: sed donum intelligitur esse in diuinis exclusa distinctione personarū: quia si non esset nisi vna persona in diuinis adhuc illa posset dare seipsam, sicut prius dictum fuit de patre, ergo &c.

3 Item omne nomen dicens respectum ad creaturam est commune tribus, & essenziale: sed donum dicit respectum ad creaturam cui datur, &c.

4 IN CONTRARIUM est quod dicit Aug. 7. de Trin. quod verbum nō dicitur nisi filius: nec donum nisi Spi. sanctus: sed illud quod competit vni personæ est notionale, & non essenziale, ergo &c.

RESPONSIO. ad sciendum veritate omnium talium questionum quæ sunt, notandum quod significatiu dictionis & ratio significandi non mutatur ad hoc quod res significata per nomē inuenitur in alio & alio genere entium : siue enim illud quod donatur sit bos vel alius, sit naturale vel supernaturale, creatum vel increatum, nomen tamen doni idem significat, scilicet id quod per distinctionem importatur. Distinctio enim est ratio, quam significat nomen: vt habetur. 4. metaph. Distinctio autem doni est quod doni est datio irredibilis. Quod autē illud sit absolutum vel relatum essentiale vel notionale totum accidit & est extra significatum & rationem significandi doni. Et ideo quærenti quid significet donum in diuinis vtrum significet essentiale an notionale, responderi debet quod nullum eorum significat: licet de aliquo eorum dicatur sicut pretium nō significat denarium, vel numerum, vel solidum, vel obolum, licet de quolibet eorum dicatur: sed eius significatum & ratio significandi abstrahit ab omnibus his. Si verō quæretur, sicut credo quod cōmuniter intendunt mouentes hanc questionem (licet verba questionis aliud prætant) non de significato vel ratione significandi: sed de suppositis vel de his de quibus prædicatur vt sit sensus quid est illud in diuinis de quo donum prædicatur, si est essentiale, an notionale, videndū est quid sit de ratione doni: quo viso apparebit quod quæritur.

6 Videtur autem, quod donum importat tria, scilicet respectum ad datē, & ad illum cui datur & modum liberalitatis quo datur, donum enim est dantis, & sit accipientis per liberalem cōmunicationem. Hoc supposito dicenda sunt duo. Primum est, quod in diuinis respectu diuinorum nihil est cui competit ratio doni neq; notionale neq; essentiale. Secundum est quod ratio doni inuenitur in diuinis respectu creaturarum & competit quæ proprie essentialibus sicut personalibus vel essentia sicut personis licet appropriatē soli personæ Spiritus sancti.

7 Primum patet sic illud quod non communicatur liberē alteri non habet rationem doni: sed in diuinis nihil est quod communicatur liberē: sed quicquid cōmunicatur in diuinis communicatur ex necessitate nature & nō liberē vt dictum fuit cū quæretur dist. 4. vtrum pater genuit filium natura, ergo in diuinis respectu diuinorum nihil habet rationem doni.

8 Secundum patet: quia donum est aliquid alteri liberaliter cōmunicatum seu exhibitum: sed istud æquē conuenit essentia vel essentialibus, sicut personæ vel personælibus respectu creaturarum: ergo, &c. maior patet ex ratione doni, minor probatur: quia nihil diuinū datur creature, vt habeatur ab ipsa subiectiue, sed tantum obiectiue vt cognitum & amatum siue per modū specialis rectoris & directoris: vt dictum fuit. 8. dist. & 14. cū ageretur de processione temporali: & hoc modo æquē datur creature essentia diuina sicut persona, scilicet sub ratione obiecti cogniti & amati, & per modum specialis rectoris & directoris tam in donis gratiæ quā gloriæ, ergo &c. Nihilominus tamen per modum cuiusdam appropriationis esse donum maxime cōpetit Spiritui sancto: quia omnis specialis cōmunicatio quæ ad donum exigitur, procedit ex radice amoris qui est actus voluntatis. Et ideo illi personæ conuenit appropriatē esse donum quæ procedit vt amor, vel per modum voluntatis: sed talis est sola persona Spiritus sancti: ergo &c.

9 **AD ARGUMENTA** patet solutio. Cū enim primō arguitur de Hilario qui dicit quod essentia est donum quod a patre datur filio: & ita donū videtur esse in diuinis respectu diuinorum quod est contra dicta: dicendum quod donū ibi accipitur largē pro eo quod cōmunicatur alteri etiam ex necessitate nature per quem modum dicitur quod omne generans dat formam. Nos autem non loquimur nunc de dono ita largē, sed firmiter, scilicet prout dicit aliquid alteri cōmunicatum liberaliter quod non conuenit alicui in diuinis respectu diuinorum.

10 Secundum argumentum probat, quod esse donum competit cuilibet personæ respectu creaturarū quod concessum est.

11 Idem probat tertium argumentū quāuis defectuose, quia non omne quod importat respectum ad creaturā est commune tribus personis: vt patet in hoc quod est incat-

natus, quod competit soli filio: & tamē dicit respectum ad creaturam vel creaturā ad Deum: quia ille respectus est in ratione termini qui potest conuenire vni personæ, & non alteri: sed respectus principii effectiui necessariō cōmunis est omnibus personis: quia fundatur super potētiam quæ est omnibus communis.

12 Ad argumentum alterius partis dicendum quod solus filius dicitur verbum: & solus Spiritus sanctus donum, non per exclusionem aliorum, sed per appropriatōnem vt dictum fuit.

QVÆSTIO SECUNDA.

Vtrum Spiritus sanctus eo sit donum quo Deus.

Secundo quæritur, vtrum Spiritus sanctus eo sit donum quo Deus. Et videtur quod nō: quia reduplicatio dicit causam inhærentiæ prædicati ad subiectum: sed Spiritum sanctum esse Deum non est causa quare sit donum: quia multa sunt dona quæ nō sunt Deus: ergo Spiritus sanctus non est eo donum quo Deus.

2 **CONTRA.** Sicut quicquid habet filius, habet suā generatione: sic quicquid Spir. sanctus habet, habet suā processione: sed Spiritus sanctus habet quod sit donū, & quod sit Deus suā processione, ergo vtrunque habet per idem, scilicet per suam processionem.

3 **RESPONSIO.** Dicendum quod sicut hoc huius dicitur multipliciter secundum Philos. 1. elenchorum, ita esse aliquo dicitur multipliciter: & ad præsens dupliciter, scilicet formaliter & originaliter, si quæretur vtrum Spi. sanctus eodem modo formaliter sit donum & Deus dicendum quod non, sed deitate est Deus, & donabilitate donum & hoc formaliter, differit enim sicut superius & inferius, quia in plus donum quā Deus, vel donabilitas quā Deitas, vel sicut res & ratio, quia deitas dicit rem super quam donabilitas addit rationem. Si verō quæretur vtrum Spi. sanctus eodem modo originaliter sit donum & Deus: dicendum quod sic, quia quicquid habet Spi. sanctus, habet vnicā origine, quæ procedit a patre & filio, siue illud sit esse Deū, siue esse donum: & quodcūq; aliud. Arguēta procedunt viis suis. Primum quod nō eodem formaliter Spiritus sanctus est donum & Deus. Secundum quod eodem originaliter quod concessum est.

QVÆSTIO TERTIA.

Vtrum conuenienter dicatur Spiritus sanctus noster.

Tertio quæritur, vtrum cōuenienter dicatur Spiritus sanctus noster. Et videtur quod non, quia noster, est pronomen possessiuum: sed Spiritus sanctus non possidetur a nobis, sed econuerso: ergo non potest dici noster.

2 Item non bene dicitur filius noster: ergo a simili nō bene dicitur Spiritus sanctus noster.

3 **IN CONTRARIUM** est quod dicitur. 4. Regum. 2. quia dicit Heliseus Heliz: Oro vt spiritus tuus duplex fiat in me, sed sicut dicitur tuus, ita potest dici noster: ergo &c.

4 **RESPONSIO.** Illud quod potest dici nostrum habet aliquam habitudinē ad nos: nec semper requiritur habitudo possessiōis, licet illa sit principalis. Aliæ enim sufficiunt sicut aliquis dicitur pater noster, vel rex noster. Nominum ergo diuinorum quæcūque non important aliquam habitudinē ad nos, illis nō potest addi proprie nostrum, meum, vel tuū, sicut est potest de nominibus abstractis. Non enim bene dicitur deitas nostra, vel æternitas nostra: & sic de similibus, vt essentia, substantia, & huiusmodi: illis autem nominibus diuinis quæ importat aliquam habitudinē ad nos possunt prædicta pronomina addi. Et quia principalis habitudo Dei ad nos est secundū rationē principii actiui, ideo talibus nominibus proprie fit talis additio: vt cū dicitur, Deus est creator noster, saluator noster, redemptor, & huiusmodi quæcūq; effectiue ad actionem nostram spectant.

5 Deinde fit cōsimilis additio nominibus importantibus qualescūq; habitudines ad nos siue per modū finis: sicut bene dicitur, Deus est finis noster: siue per quemcūque alium modum. Nominibus autē quæ non important talem habitudinē nō possunt prædicta pronomina addi, sicut sunt nomina personarum, pater, & filius, & Spi. san-

Hæc

Th. 1. p. 9.
38. art. 2.

Hæc enim important habitudinem inter se qua reieritur ad invicem sed non ad nos: unde sicut non bene dicitur filius noster: quia per hoc habitudinem habet ad patrem cuius est filius, & non ad nos: sic non bene dicitur pater noster sumendo patrem personaliter: sic enim est solum pater filii per generationem divinam. Sumendo autem patrem essentialiter, scilicet per creationem: sic convenienter dicitur pater noster, propter habitudinem principii effectivi ad nos: eodem modo non bene dicitur Spiritus sanctus noster, cum non dicat habitudinem ad nos: nisi forte quis dicat quod imò quatenus nobis inspiratur. Non enim solum spiratur à patre & filio, sed ab eisdem nobis inspiratur: & utrumque habitudinem dicit nomen spiritus.

6 Sed hoc non credo verum esse, quia spiritus de nomine suo, vel sonat in subtilitate naturæ, ut dictum fuit supra, dist. 10. vel trahit hoc nomen à modo suæ originis: ut ibidem dictum fuit. Ex neutro autem horum importat habitudinem, ut alteri inspiratur: quia spiratio à qua dicitur spiritus, & inspiratio per quam alii inspiratur, sunt alterius rationis: ergo non bene dicitur spiritus noster accipiendo spiritum personaliter, nec etiam essentialiter. Et idem dicendum est de nominibus importantibus alias personas.

7 De nominibus autem essentialibus concretis idem dicendum est: quia prædicta nomina si sunt absoluta non recipiunt additionem talium pronominum nisi expressa aliqua determinatione respectiva, vel saltim subintellecta, ut cum dicitur Deus noster, subintellectus creator vel aliquid tale, quo etiam modo dicitur spiritus Hælix, & dictum est etiam ab Hælix spiritus tuus, &c. tuus inquam ductor vel doctor vel huiusmodi. Per hoc pater responsio ad argumenta utriusque partis.

DISTINCTIO XIX.

Sententia huius literæ in generali & speciali.

Nunc postquam æternitatem, &c. Superius determinavit Magister de personis divinis quantum ad earum distinctionem per relationem. Hic vero determinat de ipsis quantum ad earum æqualitatem. Ista dividitur in duas. Primò enim ostendit æqualitatem personarum. Secundò movet quandam questionem incidentem ex prædictis. Secunda ibi, in principio. 22. dist. Hic oritur. Prima dividitur in duas. Primò proponit intentum. Secundò exequitur. Secunda ibi, Quod autem æternitatem. Et hæc secunda dividitur in tres. Primò ex prædictis supponit æqualitatem personarum quantum ad æternitatem. Secundò probat earum æqualitatem quantum ad magnitudinem. Tertiò probat earum æqualitatem quantum ad propositum. Secunda ibi, nunc superest. Tertia ibi, in princ. 20. dist. ibi, nunc verò ostendere restat. Secunda istarum dividitur in tres. Primò probat æqualitatem in magnitudine per naturæ unitatem. Secundò excludendo omnem inæqualitatem. Tertiò per divinam simplicitatem. Secunda ibi, sed iam nunc ad propositum. Tertia ibi, sciendum est ergo. Prima istarum solum est presentis lectionis. Sunt ergo in lectione ista tres principales partes, in quarum prima proponit æqualitatem personarum. Secundò ostendit ex præcedentibus æqualitatem in æternitate. Tertiò probat æqualitatem in magnitudine per naturæ unionem. Prima istarum dividitur in duas partes. Primò proponit æqualitatem quo ad tria quæ inveniuntur in personis. Secundò ostendit quomodo ista tria se habent ad divinam naturam. Secunda ibi, Cumque tria enumerantur. Tertia verò pars principalis in qua ostendit æqualitatem in magnitudine per naturæ unitatem dividitur in tres. Primò enim proponit intentum. Secundò manifestat propositum in generali. Tertiò ostendit æqualitatis signum. Secunda ibi, Sciendum est ergo. Tertia ibi, Et inde est quod pater. Hæc est divisio & sententia in generali.

2 IN SPECIALI verò sic procedit. Et primò proponit quod personæ divinæ sunt coæternæ, & coæquales ita quod una aliam non præcedit æternitate nec superat potestate, sed sunt coæternæ. Et hoc ostendit per hoc quod generatio filii ac processio Spiritus sancti sunt propter unitatem naturæ quæ est in eis. Deinde ostendit quomodo ista tria faciendum quæ attenditur æqualitas diuinarum personarum se habeant ad divinam essentialiam. Et dicit quod æternitas, magnitudo,

& potentia idem sunt in divinis, licet divina essentialia nominibus distinguatur. Postea probat æqualitatem in æternitate ex prædictis. Deinde proponit quod diuina personæ sunt æquales secundum magnitudinem, quod probat per hoc quod naturæ magnitudo siue perfectio est eadem in una sicut in omnibus vel pluribus personis. Ultimò ponit æqualitatis signum quod est, quia una dicitur esse in alia siue continetur, unde pater est in filio & filius in patre, &c. Et hoc est propter naturæ unitatem. Et ostendit per diversas autoritates sanctorum quæ patent in litera.

QVÆSTIO PRIMA.

Vtrum inter personas divinas sit æqualitas.

Tho. 1. q. 42. ar. 1.

Circa distinctionem istam queritur de tribus principaliter, scilicet de æqualitate diuinarum personarum, & de earum æternitate, & de earum unitate. Circa primum queruntur duo. Primò est, vtrum inter personas divinas sit æqualitas. Secundum est de hoc quod Magister dicit in litera quod signum æqualitatis personarum est quod una persona est in alia. Ad primum sic proceditur, & arguitur quod in divinis non sit æqualitas, quia ubi est æqualitas ibi est duorum commensuratio in quantitate: sed in divinis non est commensuratio quantitatis: tum quia non est ibi quantitas (Est enim Deus sine quantitate magnus secundum Aug.) tum quia si sit ibi quantitas tunc infinita est, & ei repugnat mensurari: quare, &c.

2 Item si in divinis est æqualitas aut ipsa attenditur secundum essentialiam vel secundum relationes, non secundum essentialiam vel essentialia: tum quia substantia vel essentia magis est fundamentum identitatis, quæ æqualitatis, ut patet, metaphysicè, tum quia ubi est æqualitas, ibi est distinctio: nulla autem est distinctio in divinis quoad essentialiam: ergo, &c. Nec attenditur æqualitas secundum relationem: ut dicit Aug. in fine sequentis dist. ergo in divinis nullo modo est æqualitas.

3 IN CONTRARIUM est quod dicit Athanasius in symbolo tres personæ coæternæ sibi sunt, & coæquales.

4 RESPONSIO. Dicenda sunt tria. Primum est quod in divinis est æqualitas. Secundum est quod ibi est æqualitas cōversiva. Tertium est quod ibi non est æquatio cōversiva. Quantum ad primum præintelligendum est quod cum æqualitas sit relatio fundata super quantitatem (Dicuntur enim æqualia illa quæ participant eadem quantitatem non secundum magis & minus) idcirco opus est hic distinguere de quantitate. Vno enim modo accipitur pro quantitate molis corporalis quæ cum sit distincta, facit unum prædicamentum distinctum contra qualitatem & substantiam: & hoc modo non est quantitas in divinis, nec æqualitas super ipsam fundata.

5 Alio modo accipitur pro quantitate perfectionis: & sic inveniuntur in divinis & in omnibus in quibus vel inter quæ contingit invenire diversos gradus perfectionis. Et quia perfectionum quedam sunt substantiales, & quedam accidentales quæ pertinent ad genus quantitatis vel qualitatis, ideo quantitas sic accepta non distinguitur contra substantiam & qualitatem, sed est transcendens & cōmunitas ad ista, & per cōsequens æqualitas super eam fundata non distinguitur contra identitatem & similitudinem, nisi secundum rationem superioris & inferioris. Nam sicut in creaturis eadem res (puta humanitas) est substantia, & habet determinatum gradum perfectionis. Sic secundum eam ut est substantia duo homines dicuntur idem in humanitate: illo modo quo dicit Porphyrius quod participatione speciei plures homines sunt unus homo. De hac enim identitate loquimur nunc: & non de illa qua unum suppositum dicitur idem sibi ipsi: ut autem humanitas habet eundem gradum perfectionis dicuntur æquales: similiter duo homines participant albedinem secundum eam ut est quedam qualitas dicuntur similes: ut autem participant eam secundum eundem gradum vel diversum dicuntur æqualiter vel inæqualiter albi.

6 De æqualitate ergo fundata super quantitatem sic acceptam, quod sit in divinis probatur sic: ubi cuncti sunt plura extrema distincta realiter habentia eandem quantitatem, non secundum magis & minus ibi est æqualitas: sed in divinis est sic: ergo est æqualitas, maior patet, quia in hoc